

Posudek vedoucího diplomové práce

„Současné změny vývoje kulturní krajiny v ČR na vybraném území obce Jenštejn“

Autor: Lukáš Čáp

Odborný konzultant: PhDr. Jan Vávra, PhD.

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta

Katedra kulturologie

Praha 2013

Tato důkladná diplomová práce autora Lukáše Čápa je pokračováním řady prací inspirovaných krajinou, přesněji řečeno českou kulturní krajinou a její budoucností. Na příkladu obce Jenštejn na východ od Prahy se rozehrávají typické otázky budoucnosti rurální obce a rurální krajiny, empiricky podpořené daty z dotazníkového průzkumu cca 100 obyvatel, rozdělených do tří skupin a cca 50 řízených rozhovorů. Obec Jenštejn může být v tomto směru považována za dobře vybranou lokalitu, za obecnější příklad soužití starousedlíků a lidí z nové satelitní zástavby, s velkou historickou minulostí na straně jedné a s neřešenými brownfields na straně druhé, s měnící se rurální funkcí obce. „Naším cílem bylo detailně popsat domácí i zahraniční tradici myšlení o kulturní krajině a získané poznatky uplatnit v rámci terénního výzkumu provedeného v katastru obce Jenštejn“ (str. 124). „Cílem výzkumu bylo popsat, zda probíhající změny v krajině ovlivňují vztah místních lidí k vybraným oblastem a pokud ano, tak jakým způsobem. Současně s tím jsme se pokusili zaznamenat i očekávání, přání a případné obavy místních lidí vzhledem k jejich dalšímu životu v obci. „, (str. 85). I když by cíle práce mohly být explicitně uvedeny již v úvodu samozřejmě raději než v závěru, jsou srozumitelně formulované a poté rozvedeny do čtyř hypotéz. Téma práce je velmi aktuální v měnící se krajině ČR a také pro obec samotnou žádané a přínosné.

Oceňuji dobře vedenou linii metodologickou v teoretické části práce, zvláště kapitoly použité metody a za velký přínos považuji důkladně zpracovanou metodologickou kapitolu pojednávající o kulturní krajině v pojetí amerického geografa C. O. Sauer. To nebývá zvykem, nehledě na to, že kniha z roku 1925 existuje u nás jen v angličtině a vyžaduje velké úsilí ji přes otevřené elektronické zdroje sehnat. Domnívám se, že autor pochopil potenciál Sauerovy koncepce a doplnil morfologický přístup o přístup fenomenologický a to vše se pokusil včlenit do empirického výzkumu.

Kritické připomínky:

1. Cíle práce uvést na počátku
2. V tabulkách a grafech chybí pro čtenáře n = počet respondentů

3. Podle mého názoru, celá kapitola 5 (která vznikla v rámci původního velmi širokého zadání práce) by mohla být zredukována nebo vypuštěna, předkládaná DP má i tak 151 stran.

Samotné empirické šetření je opět důkladné a poctivě prováděné, tři skupiny obyvatel mají logiku, v některých vyhodnoceních je však lepší uvažovat buď celkový soubor nebo jen staro a novousedlíky. To autor s pomocí konzultanta zvládl a nezatěžuje výsledky zbytečnými podrobnostmi, ačkoli má velký soubor dat.

Otázky:

- Může autor shrnout, u kterých otázek se v odpovědích vyskytla statisticky významná odlišnost a pokusit se ji vysvětlit?
- Podle mého názoru, autorova otázka č. 10 atributy dobrého domova, ačkoli dobře teoreticky podložená, vůbec nefungovala, viz rozložení odpovědí.
- Za výborný výsledek považuji mentální mapu – mapu s hodnocením oblastí. Jak si autor vysvětluje u seniorů prakticky shodné hodnocení domova důchodců a zástavby Nového Jenštejna a 0 u pole?

Velmi oceňuji kapitolu diskuse, která jde i do méně obvyklé literatury diplomových prací a případových studií. Práce tak vytváří kompaktní celek, kde krajina, sídlo a obyvatelé jsou logicky propojeni, stejně jako objektivní morfologické a fenomenologické přístupy, a stejně jako kvalitativní a kvantitativní přístupy v empirické části.

Literatura je bohatá, adekvátně použitá k tématu, už v úvodních kapitolách je dobře strukturovaná, autor se v ní orientuje, včetně anglických originálů, jak je uvedeno výše v metodologické poznámce o C. O. Sauerovi.

Jazyk práce je bez zbytečných emotivních obrátů, snaží se být neutrální, přitom je čtivý, na odpovídající odborné úrovni.

Téměř samostatnou kapitolu tvoří přílohy, kde je uvedeno kompletní znění dotazníku a otázky strukturovaného rozhovoru, otázkou je způsob kódování odpovědí. Následují fotografie intravilánu obce Jenštejn, které mají sice nízkou kvalitu fotografickou, ale vysokou dokumentační hodnotu. Přepis alespoň několika rozhovorů by byl pro následné průzkumy Jenštejna velmi přínosný.

V závěru se podařilo dobře shrnout problémy rurální krajiny v názorech obyvatel obce Jenštejna. Vzhledem k množství a kvalitě získaných dat považuji i praktické využití práce za nezanedbatelné, jak pro další výzkumníky, tak pro obec samotnou, s jasnou identifikací problémů stejně jako styčných ploch. V této souvislosti doporučuji publikovat s autorovým komentářem mapy hodnocení v místním tisku, jako zpětnou vazbu pro vedení obce a poté výsledky studie prezentovat na konferenčním fóru včetně publikačního výstupu.

Závěr:

Diplomová práce Lukáše Čápa „Současné změny vývoje kulturní krajiny v ČR na vybraném území obce Jenštejn“ naplnila vymezené cíle práce, autor prokázal dobrou orientaci v literatuře, znalost souvislostí, z metodologického hlediska provedl inovační využití původní koncepce kulturní krajiny C. O. Sauera, z empirického pak schopnost vést průzkum a vyhodnotit jej. Rád proto práci doporučuji k obhajobě s výslednou známkou podle reakcí na uvedené otázky a podle návrhu oponenta.

V Českých Budějovicích 21. 8. 2013

PhDr. Miloslav Lapka, CSc.

EF JU v Českých Budějovicích a FF UK v Praze